

Anmeldelse af Knud Vilby

STOR JOURNALISTIK

Respekten for kendsgerninger og seriøs professionel journalistik er ikke, hvad den har været. Fra den amerikanske præsident, til sociale mediers rablerier og til den professionelle kommercielle og politiske produktion af fake news er respekten for det veldokumenterede og faktuelle undermineret. Det er trist at overvære, og der er al mulig grund til at fremhæve det og dem, der går imod strømmen. Også selv om det nødvendigvis må ske i en gammeldags vel-researchet bog, som det har taget mange år at producere.

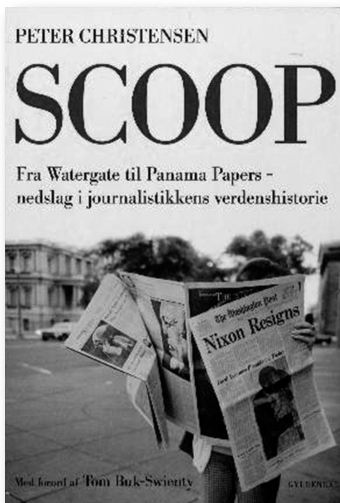
Peter Christensen har skrevet sådan en bog om nogle af de store internationale journalistiske scoops over de sidste 50 år.

Det er beretninger om journalister, der har gjort en forskel og har vundet Pulitzer-priser. Det er også beretninger om journalister, der har afdækket begivenheder og uhyrligheder på en sådan måde, at det *burde* have ført til afgørende ændringer i internationale indsatser og i samfundsforhold, men meget lidt skete. Det er dermed også en bog, som sine steder handler om desillusion.

Den unge journalist tror, at når sandheden kommer frem, vil nogen tage affære og alt – eller det meste – vil blive bedre. Den gamle journalist Robert Fisk, der virker uendelig træt efter at have dækket krige i Mellemøsten i 40 år siger, at ”engang så jeg det som et privilegium at være vidne til historien. I dag betragter jeg det som en forbandelse. Og dette er historien om min forbandelse”, siger han.

Fokus i beretningen om Robert Fisk er hans afdækning af de kristne falangisters massakre på palæstinensiske flygtninge i Sabra og Shatila i Libanon i 1982. En massakre, der skulle skjules, men som blev gjort offentlig og chokerede verden. Men kun for en tid. Noam Chomsky kommenterer i bogen Robert Fisk's indsats og siger at ”man kan kun rose ham for det arbejde, han udfører. Desværre er effekten på Vestens kollektive hukommelse beskeden, men det siger mere om Vesten end om Fisk. Og det er kun et af utallige eksempler på tilsvarende moralsk fordærv.”

Kapitlerne handler om de journalistiske indsatser omkring mordet på John F. Kennedy, My Lai-massakren, Watergate-affæren, Phnom Penhs fald, mordet på den sydafrikanske aktivist Steve Biko, massakren i Sabra og Shatila, folkemordet i Srebrenica, afsløringen af en pædofiliring i Mexico og – som det seneste – of-

Peter Christensen:
SCOOP. Fra Watergate til Panama Papers
 – nedslag i journalistikkens verdenshistorie.
 350 side, kr. 300 (vejl.) Gyldendal

fentliggørelsen af Panama Papers og de efterfølgende afsløringer af, hvordan banker, politikere og firmaer bruger offshore selskaber til snyd og svindel. Det er begivenheder og tragedier, der på vældig mange måder har sat deres aftryk på det sidste halve århundrede, og det er journalistiske indsatser, der aftvinger beundring og kan bruges til at fastholde troen på at journalistik trods alt kan gøre en positiv forskel. Trods elementerne af desillusion.

Peter Christensens bedrift er ikke blot eller først og fremmest at samle og referere disse internationale scoops. Det, der virkelig løfter bogen, er, at han har mødt og talt med en lang række af hovedpersonerne. Først og fremmest journalisterne, men ikke kun dem. Der er også samtaler med folk som Henry Kissinger, Sydafrikas F.W.de Klerk, Tony Blair og Madeleine Albright, mennesker der i deres politiske arbejde er blevet generet af men også har haft brug for den afslørende faktabaserede journalistik.

Det fremgår bl.a. af Tom Buk-Swientys forord, at det her har været et tålmodigt og stædigt ti års projekt for Peter Christensen, og det er både forbløffende og meget imponerende, hvor mange af de involverede han har været i stand til at få grundige og reflekterede samtaler med.

Det betyder indsigt i journalistikken, og også i angsten og usikkerheden undervejs. Det handler om mennesker, der har risikeret både liv og karrierer. De har været drevet af stor ansvarsfølelse. ”Vi har en viden, og et ansvar for at denne viden kommer frem”, men de har også været påvirket af mange andre faktorer. Hvornår er man eksempelvis som journalist sikker nok i afdækningen af en sag, der vil få storpolitiske konsekvenser.

Med et citat fra Carl Bernstein om Watergate-sagen: ”Vi ville være helt sikre på, at der ikke var nogen, der ville spinde en historie. Vi vidste, at omkostningerne ved at lave fejl var fatale, vi vidste, hvad der var på spil i denne sag, og vi vidste, at vores egen og Washington Posts troværdighed var på spil. Det var lederen af den frie verden, vi havde med at gøre, og hans talsmand angreb os dagligt. Der var vi – 28 og 29 år gamle – og måtte bære dette ret store ansvar, så vi måtte hellere sørge for, at det vi skrev var rigtigt.”

Det er helt fundamentalt spændende læsning. Det er også væsentligt. Og Peter Christensens indsats er beundringsværdig.